

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste: Erfaringer som arbejdsmiljøkoordinator i projekteringsfasen

Daniel Aarup-Kristensen er projektleder i byggedivisionen i Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste. Han har været arbejdsmiljøkoordinator i projekteringsfasen på omkring 15 sager.

Koordinatorens organisatoriske placering

I Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste går projektleder- og arbejdsmiljøkoordinatorrollen i projekteringsfasen ofte hånd i hånd. *”Det er en fordel, fordi projektlederen har stort kendskab til projektet og mandat til at sætte arbejdsmiljø på dagsordenen. Det er dog en udfordring at holde fokus på arbejdsmiljø, samtidigt med de andre parametre, man som projektleder bliver målt på, nemlig tid, økonomi og kvalitet,”* mener Daniel. I nogle tilfælde kan det da også være nødvendigt at adskille rollerne.

Arbejdsprocesser mere i fokus

Daniel oplever, at den nye rolle har givet et øget fokus på arbejdsmiljø både i udførelse og drift. Arbejdsmiljøkoordinatoren understøtter, at der i alle projekteringsfaser bliver snakket om arbejdsprocesser. De projekterende skal anskueliggøre, at det kan lade sig gøre at bygge sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt. Kan de ikke det, så må der tænkes i andre løsninger. På den måde bliver arbejdsmiljøhensyn mere styrende for projektet end før. Og man får tænkt byggeprocessen igennem, mens det er billigst at ændre projektet - nemlig i projekteringsfasen.

Arbejdsform

Daniel anvender journalen som logbogssystem til at holde styr på de kortlagte problemstillinger, blandt andet særligt farligt arbejde og fastholde de projekterende på, hvordan de løses. Journalen sikrer, at alle kortlagte problemstillinger bliver håndteret, og at entreprenøren får de nødvendige oplysninger ift. tilbudsgivning og udførelse. Restrisici i udførelsesfasen, som ikke kan fjernes i projekteringsfasen, bliver input til plan for sikkerhed og sundhed. De tilbageværende risici i journa-

len vedrører drift og vedligehold, og herved er den lovpligtige journal udarbejdet.

Daniel har fokus på, at arbejdsmiljø ikke bliver en sidevogn, men en integreret del af de aktiviteter og møder, som i forvejen eksisterer. På projekteringsmøderne skal der også tænkes på arbejdsmiljøhensyn.

Der afholdes tre granskingsmøder i projekteringsfasen. Her er arbejdsmiljø et fokusområde på lige fod med andre emner, fx den tekniske løsning. Daniel sikrer i sin rolle som projektleder, at der også er fokus på arbejdsmiljø. Han bruger som arbejdsmiljøkoordinator ikke tjeklister ved granskningen, men slår ned på de steder, hvor han kan fornemme, at der kan være problemer. Han bruger i stor udstrækning sin projektledererfaring. Det er ligeledes oplagt, at der under granskningen følges op på emner fra journalen.

Samspil med projekterende

Projektledere er typisk ingeniører, arkitekter og bygningskonstruktører. Projektering med fokus på arbejdsmiljø i udførelse og drift, samt kendskab til projekterendes og bygherrens forpligtelser omkring arbejdsmiljø er ikke en obligatorisk del af disse faggruppers uddannelse. Deres interesse ligger måske også i at finde den (tekniske) løsning og ikke nødvendigvis i at beskrive og vurdere arbejdsprocesserne for at opnå denne løsning. Bygherren har typisk også den endelige løsning for øje. Samtidigt mener mange projekterende firmaer, at det er entreprenøren med den praktiske erfaring fra byggepladsen, der bedst kan planlægge den praktiske udførelse af byggeriet. De projekterende firmaer mener derfor ikke, at de skal gå i dybden med beskrivelse af arbejdsprocesser, men blot angive hvordan det færdige resultat skal være, herunder kvalitet, økonomi, tidsfrist. Lovgivningen foreskriver dog noget andet.

Hos Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste vil arbejdsmiljøkoordinatoren typisk være ingeniør. Ifølge Daniel ligger koordina-

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste: Erfaringer som arbejdsmiljøkoordinator i projekteringsfasen

torrollen, hvor man skal tænke i arbejdsprocesser og mere bløde værdier, ikke lige til højrebænet i forhold til anvendelse af de mere tunge ingeniørfag. Han pointerer dog: *"Hvis koordinatorrollen udføres tilfredsstillende, kan den give gevinst for byggeprocessen. Arbejdsmiljøkoordinatoren sætter nemlig fokus på bygbarhed og på at undgå dyre hovsaløsninger i driftsfasen, fordi man allerede i projekteringsfasen tænker drifts- og vedligeholdelsesopgaver igennem"*. Han mener, at det kræver tid og indsigt i projekt materialet, for at arbejdsmiljøkoordinatoren kan komme ind under huden på projektet og stille de rigtige spørgsmål til de projekterende.

Kompetencer

Daniel har en byggeteknisk baggrund, hvilken han anvender både som projektleder og arbejdsmiljøkoordinator. Han mener, at den lovpligtige koordinatoruddannelse giver en baggrundsviden om arbejdsmiljø, og hvor man kan finde viden. Men det kræver også erfaring at være arbejdsmiljøkoordinator. Han supplerer: *"Det er vigtigt at have indsigt i arbejdsprocesser, byggeprocessen, kommunikation og konflikthåndtering. Man skal kunne gennemskue, hvad der kan give problemer i udførelsesfasen, og hvad der virker"*. I nogle tilfælde trækker han på det interne netværk, især byggelederne, da de har den praktiske erfaring.

Læs mere [her] om Daniels erfaringer med plan for sikkerhed og sundhed.